

Jacek Sierak

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

UWARUNKOWANIA I BARIERY FINANSOWANIA PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO FUNDUSZAMI UNII EUROPEJSKIEJ

1. Wstęp

Przystąpienie Polski do struktur Wspólnoty otworzyło przed naszym krajem nowe możliwości rozwojowe. Polskie regiony otrzymały od Unii Europejskiej możliwość wsparcia finansowego w postaci funduszy strukturalnych. Są to instrumenty finansowe, dążące do osiągania spójności społecznej i gospodarczej. Ich zadaniem jest wspieranie rozwoju lokalnego i regionalnego. Pomoc udzielana z funduszy strukturalnych ma charakter bezpośredni i bezzwrotny. Oznacza to, że najczęściej jest udzielana w formie dotacji, której beneficjent, po zrealizowaniu projektu, nie musi zwracać. Polska uzyskała ogromną szansę na poprawę warunków życia jej mieszkańców, ale korzystanie ze środków funduszy wiąże się ze spełnieniem specyficznych warunków dotyczących zasad dofinansowania projektów inwestycyjnych oraz określonych mechanizmów ich kontroli i monitoringu. W polskiej administracji podejmowane są przez cały czas działania na rzecz pełniejszego i efektywniejszego wykorzystania środków pomocowych. Jednak stopień wykorzystania pomocy unijnej w wysokim stopniu jest niewystarczający.

Przedmiotem zainteresowania autora niniejszego referatu jest wykazanie z jednej strony możliwości, a z drugiej barier i zagrożeń, jakie mogą wynikać ze współfinansowania projektów inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego funduszami Unii Europejskiej. Zawarte treści bazują na dotychczasowych doświadczeniach realizacji projektów, szczególnie z EFRR w ramach programu ZPORR.

2. Polityka regionalna Unii Europejskiej i jej finansowe instrumenty

Podstawowym celem polityki regionalnej Unii Europejskiej jest kształtowanie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego wszystkich jej obszarów, a zwłaszcza poprawienie sytuacji regionów opóźnionych w rozwoju, regionów o występujących schyłkowych gałęziach produkcji oraz regionów o dominującej strukturze agrarnej (szerzej [3, s. 16-152]). Polityka regionalna Unii Europejskiej ma następujące cele:

Cel 1 – obejmuje regiony najbiedniejsze (podstawowym kryterium jest dochód PKB na mieszkańca poniżej 75% średniej unijnej), tereny słabo zaludnione (poniżej 8 mieszkańców na jeden km²) oraz obszary ultraperyferyjne. Jest to pomoc o bardzo szerokim zasięgu, obejmuje ok. 70% wszystkich środków funduszy strukturalnych (budżet na lata 2000-2006 wynosi 135,6 mld euro),

Cel 2 – obejmuje obszary silnie uzależnione od upadających gałęzi gospodarki, w tym także rolnictwa. Kierowane tu środki finansowe służą odbudowie poszczególnych regionów, ich restrukturyzacji, wzmocnieniu potencjału gospodarczego. Na ten cel przeznaczonych jest 11% wszystkich środków funduszy strukturalnych (budżet na lata 2000-2006 wynosi 21,1 mld euro),

Cel 3 – udzielana tu pomoc ma służyć modernizacji rynku pracy poprzez szkolenia zawodowe, lokalne inicjatywy w zakresie zatrudnienia oraz poprawę dostępu do miejsc pracy (budżet na lata 2000-2006 wynosi 24,05 mld euro).

Polityka regionalna ma wymiar efektywnościowy, regionalny i integracyjny. Do osiągnięcia swoich celów wykorzystuje dwie grupy instrumentów – instrumenty prawne (czyli działania wyznaczone przez normy prawa oraz środki instytucjonalne) oraz instrumenty finansowe (określone fundusze środków budżetowych Unii Europejskiej oraz środków pozabudżetowych, umożliwiające dokonywanie unijnej interwencji finansowej). Do głównych instrumentów finansowych polityki regionalnej należą: fundusze strukturalne (zwłaszcza Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Europejski Fundusz Społeczny), Fundusz Spójności i Europejski Bank Inwestycyjny. Są one uzupełniane krajowymi środkami publicznymi (budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, pozabudżetowych funduszy celowych) i środkami prywatnymi.

Do głównych zasad finansowania polityki regionalnej należą [3, s. 153-195]:

1) zasada pomocniczości (subsydiarności) – zasada ta wskazuje, że środki Unii Europejskiej są jedynie uzupełnieniem działań podejmowanych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym;

2) zasada koncentracji – środki Unii Europejskiej są przeznaczone dla regionów, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji ekonomicznej, gdzie występują poważne dysproporcje rozwojowe;

3) zasada partnerstwa – opiera się na współpracy i partnerstwie Komisji Europejskiej z władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi;

4) zasada programowania – wskazuje, że pomoc przeznaczana jest na trwałe rozwiązanie problemów danej gałęzi uznanej za wrażliwą lub też danego regionu uznanego za szczególnie słabo rozwinięty. Polega na skupieniu się na kompleksowym i trwałym rozwiązywaniu problemów z punktu widzenia wieloletniego horyzontu czasowego;

5) zasada współfinansowania (dodatkowości) – opiera się na partycypacji środków własnych w realizacji zadania i refundacji ich (w części) ze środków Unii Europejskiej, co oznacza uzupełniającą rolę funduszy strukturalnych.

Należy podkreślić, że żaden projekt zgłaszany przez jednostkę samorządu terytorialnego nigdy nie jest w całości finansowany przez Unię Europejską. Środki przekazywane z funduszy strukturalnych mają być tylko uzupełnieniem środków zgromadzonych na dany program przez kraj członkowski. Zgodnie z przyjętymi zasadami rozmiary współfinansowania projektów inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego środkami Unii Europejskiej wynoszą najczęściej:

- 1) do 75% dla regionów celu 1 (w tym nie mniej niż 50% pomocy publicznej),
- 2) do 50% w regionach celu 2 i 3 (co najmniej 25% środków publicznych).

W ramach EFRR pomoc dla jednostek samorządu terytorialnego obejmuje projekty w następujących dziedzinach:

1) rozwój infrastruktury (np. budowa dróg, sieci i obiektów infrastruktury technicznej), który wspomaga rozwój ekonomiczny regionu, prowadzi do tworzenia nowych miejsc pracy, przyczynia się do rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej, osłabia skutki peryferyjnego położenia regionu oraz służy dywersyfikacji działalności gospodarczej,

- 2) inwestycje w edukację i opiekę zdrowotną w regionach celu 1,
- 3) inwestycje związane z ochroną środowiska.

Aby móc skutecznie starać się o środki finansowe z funduszy Unii Europejskiej, należy dokładnie rozpoznać wymagania, jakie stawiają w tym względzie programy operacyjne (głównie ZPORR) oraz przygotować wniosek wraz z niezbędnymi załącznikami zgodnie z tymi wymaganiami. Szczególnie wysokie wymagania merytoryczne stawiane są przy dużych projektach infrastrukturalnych w sektorze usług komunalnych, takich jak np. system zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków oraz drogi. Sektor ten charakteryzuje się wysoką użytecznością społeczną, a jego cechą jest wysoka kapitałochłonność i działanie w warunkach monopolu naturalnego. Dlatego też współfinansowanie zadań inwestycyjnych środkami UE musi być podporządkowane zasadzie racjonalnego gospodarowania, tj. [2, s. 182-183]:

- 1) minimalizacji kosztów – tak, by przy założonym efekcie możliwie minimalizować ponoszone koszty osiągnięcia założonych celów (realizacji zadań),
- 2) maksymalizacji efektów – tak, by maksymalizować osiągnane efekty z wydatkowanych nakładów.

Stosowanie tej zasady powinno zapewnić odpowiednio wysoką efektywność wydatkowania środków finansowych.

3. Bariery i zagrożenia finansowania projektów

Dotychczasowe doświadczenia przygotowania i realizacji projektów inwestycyjnych współfinansowanych funduszami Unii Europejskiej pozwalają zidentyfikować różnego rodzaju problemy, mogące w następnym okresie budżetowym Unii Europejskiej stanowić istotne zagrożenia w procesie finansowania rozwoju regionalnego i lokalnego. Część z nich związana jest z uwarunkowaniami zewnętrznymi, leżącymi poza władztwem decyzyjnym gminy, część z nich leży po stronie samych jednostek samorządu terytorialnego. Wśród najważniejszych problemów, barier i zagrożeń można wymienić:

- 1) zdolność jednostek samorządu terytorialnego do przygotowania projektów inwestycyjnych zgodnie z wymogami instytucji zarządzających,
- 2) założenie uzyskania maksymalnego dofinansowania projektów,
- 3) struktury administracyjne – skomplikowany proces naboru, oceny i rozliczania wniosków,
- 4) bariery prawne „pułapki” wynikające z przepisów prawa obowiązującego jednostki samorządu terytorialnego,
- 5) bariera własnego potencjału finansowego – możliwość wywiązania się z zapisów wyznaczonych zasad dodatkowości polityki regionalnej Unii Europejskiej.

Zdolność jednostek samorządu terytorialnego do przygotowania projektów inwestycyjnych zgodnie z wymogami instytucji zarządzających.

Proces ubiegania się o fundusze, a następnie realizacji projektów wymaga bardzo dobrego przygotowania merytorycznego władz lokalnych i pracowników urzędu. Dotyczy to z jednej strony umiejętności stosowania metod zarządzania strategicznego przez samorządowe organy stanowiące i wykonawcze, a z drugiej technicznego, organizacyjnego i finansowego przygotowania i realizacji projektów przez pracowników urzędów.

Wśród występujących zagrożeń można wymienić:

- brak wystarczających doświadczeń – mimo realizacji programów przedakcesyjnych niewiele jednostek samorządu terytorialnego nabyło umiejętność prawidłowego przygotowania projektów inwestycyjnych;
- brak dobrze przygotowanych instrumentów zarządzania strategicznego, a szczególnie realnych strategii rozwoju, wieloletnich planów inwestycyjnych, programów rozwoju lokalnego oraz prognoz budżetowych – stanowiących podstawę profesjonalnego przygotowania załączników do wniosków aplikacyjnych oraz montażu finansowego poszczególnych zadań;
- niski poziom przygotowania władz stanowiących i wykonawczych – w wielu jednostkach samorządu terytorialnego zarówno przedstawiciele organów stanowiących, jak i organy wykonawcze to osoby bez kierunkowego wykształcenia oraz praktycznego doświadczenia w zarządzaniu publicznym. Dodatkowo w mniejszych jednostkach samorządu terytorialnego brakuje wykwalifikowanej kadry urzędniczej;

- występująca często nieumiejętność oceny i weryfikacji prac wykonanych na zlecenie – wiele jednostek samorządu terytorialnego, nie będąc w stanie samodzielnie przygotować wniosku i wymaganych załączników, zleca opracowanie tych dokumentów podmiotom zewnętrznym. Niestety, na rynku wykonawców tego rodzaju prac (studia wykonalności projektów, prognozy budżetowe) funkcjonuje wiele firm, które nie są w stanie przygotować materiałów odpowiedniej jakości. Nieumiejętność weryfikacji tych prac ze strony gmin jest częstą przyczyną formalnego odrzucenia składanych wniosków. Dla przykładu – w niektórych działaniach ZPORR wymogów pierwszego etapu oceny formalnej nie spełniło ok. 30% wnioskowanych projektów.

Opisana powyżej sytuacja może być powodem wystąpienia różnego rodzaju zagrożeń. Wśród nich można wymienić przede wszystkim:

- zaniechanie procedur wnioskowania – jednostki nieprzygotowane nie będą w stanie opracować wniosków aplikacyjnych i wymaganych do nich załączników,
- negatywne oceny wniosków – niska jakość opracowania dokumentów może być przyczyną formalnego odrzucenia wniosku w procesie oceny formalnej lub ich niskiej oceny na etapie ocen merytorycznych (punktacja panelu ekspertów).

Zaniechanie wnioskowania lub złe przygotowanie merytoryczne projektów może prowadzić do pogłębienia się zróżnicowania dysproporcji zagospodarowania infrastrukturalnego gmin położonych w różnych regionach kraju.

Wniosek – brak odpowiednich umiejętności zarządzania strategicznego jednostką samorządu terytorialnego oraz prawidłowego przygotowania projektu inwestycyjnego (zgodnie z cyklem UE) może stanowić podstawową przyczynę zaniechania wnioskowania o fundusze UE.

Poziom dofinansowania projektów

Jednostki samorządu terytorialnego, przygotowując projekty inwestycyjne do współfinansowania funduszami UE, zakładają zazwyczaj uzyskanie maksymalnego poziomu dofinansowania. Uwarunkowanie to można nazwać „pułapką unijnego dofinansowania”. Przedstawione w wieloletnich planach inwestycyjnych czy też planach rozwoju lokalnego źródła finansowania inwestycji częstokroć zakładają uzyskanie maksymalnego poziomu dotacji unijnych dla wszystkich (lub większości) zadań inwestycyjnych planowanych na okres 2007-2013. Udział własny jest w takich sytuacjach ograniczony do 15 lub 25% kosztów realizacji zadań. Mimo tego, w sytuacji braku analiz zdolności kredytowej oraz określenia warunków utrzymania płynności finansowej, problematyczne może się okazać zarówno sprostanie wymogom współfinansowania inwestycji, jak i przyszła spłata zaciągniętych zobowiązań dłużnych.

Sytuacja ta ma przyczyny przede wszystkim w jakości zarządzania jednostką samorządu terytorialnego:

- zagrożenie tego rodzaju może wystąpić zwłaszcza w jednostkach stosujących administracyjny model zarządzania, bazujący na planowaniu rocznym. Nie

proceedzi się w nich wariantowych analiz kosztów i korzyści oraz badania przyszłych następstw podejmowanych na bieżąco decyzji;

- brak umiejętności prognozowania w długim okresie – ograniczanie zakresu planowania finansowego do jednego roku; wskutek tak prowadzonej polityki może nastąpić czasowa utrata własnego potencjału inwestycyjnego jednostki samorządu terytorialnego, ograniczenie możliwości spłaty zobowiązań dłużnych, a nawet utrata płynności finansowej;
- ograniczanie się do bieżącego montażu finansowego inwestycji powoduje, iż jednostka samorządu terytorialnego nie jest w stanie stwierdzić, czy będzie mogła współfinansować projekty inwestycyjne w dłuższym okresie;
- pomijanie w montażu finansowym udziału kosztów niekwalifikowanych – zgodnie z zasadami dofinansowania funduszami unijnymi jest liczone wyłącznie w stosunku do kosztów kwalifikowanych projektu. Tym samym koszty niekwalifikowane podwyższają udział własny beneficjenta. Uwzględnienie kosztów niekwalifikowanych powoduje, że zakładane pierwotnie dofinansowanie na poziomie 75% faktycznie mieści się w przedziale 55-60%, a czasem i niższym. Traktowanie przez wnioskodawców wszystkich kosztów jako kosztów kwalifikowanych może na etapie realizacji projektów powodować problemy jego sfinansowania;
- brak umiejętności interpretacji wskaźników oceny efektywności projektów inwestycyjnych (głównie NPV, IRR) może w skrajnych przypadkach pozbawić dofinansowania unijnego części projektów o charakterze publicznym (z powodu zbyt wysokiego poziomu wskaźnika znaczącego przychodu netto). Nieumiejętne oszacowanie przychodów i kosztów związanych z fazą realizacji i technicznego życia projektu wpływa na poziom jego rentowności.

Wniosek – założenie maksymalnego dofinansowania swoich projektów może stanowić zagrożenie dla realizacji unijnej zasady dodatkowości oraz dla utrzymania długookresowej płynności finansowej jednostki samorządu terytorialnego.

Struktury administracyjne – skomplikowany proces naboru, oceny i rozliczania wniosków.

Dotychczasowe doświadczenie aplikacji i rozliczania projektów inwestycyjnych wykazują w Polsce, w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej, złożoność procedur i wysoki stopień ich sformalizowania. Zaangażowane są tu następujące instytucje:

- Urząd Marszałkowski – gdzie następuje sprawdzenie kompletności złożonych wniosków wraz z załącznikami, ich ocena merytoryczna i techniczna przez Panel Ekspertów oraz ustalenie listy rankingowej projektów przez Regionalny Komitet Sterujący i zatwierdzenie jej przez Zarząd;
- Urząd Wojewódzki – gdzie zarząd województwa na podstawie pozytywnej rekomendacji RKS podejmuje decyzję o wyborze projektów lub kwestionuje jego decyzję. Odbywa się tu podpisanie umowy z wojewodą o współfinansowanie projektu;

- w przypadku odmowy zakwalifikowania projektu do dofinansowania z funduszy strukturalnych, wnioskodawcy przysługuje prawo odwołania się do instytucji zarządzającej (np. ZPORR – Ministerstwo Gospodarki).

Istotnym problemem jest dotrzymanie przez powyższe instytucje terminów naboru i rozpatrywania wniosków. Dla przykładu zgodnie z pierwotnymi założeniami procedura rozpatrywania wniosku, počawszy od rozpoczęcia naboru do podpisania umowy, powinna trwać łącznie 115 dni. Praktyka wykazuje natomiast nawet dwuletni okres pomiędzy złożeniem wniosku w Urzędzie Marszałkowskim a podpisaniem umowy z wojewodą.

Wniosek – skomplikowany system naboru, ocen wniosków, podpisywania umów i rozliczania projektów może spowodować, iż inwestycje nie zostaną zakwalifikowane lub rozliczone w wymaganym czasie. W skrajnej sytuacji może to spowodować niemożność wykorzystania przyznanych Polsce środków służących finansowaniu rozwoju lokalnego i regionalnego.

Bariery prawne

System prawa samorządowego nie zawsze sprzyja racjonalności podejmowania decyzji przez jednostki samorządu terytorialnego. Wśród najczęściej wymienianych można wskazać przepisy następujących ustaw i inne bariery prawne:

- Ustawa o finansach publicznych – w zakresie dopuszczalnego poziomu zadłużenia jednostki samorządu terytorialnego wyznaczona ustawą „bariera 15%” i „bariera 60%” ma wyłącznie charakter prawny. Nie odnosi się do potencjału konkretnej jednostki samorządu terytorialnego. Ocena zdolności kredytowej powinna każdorazowo wynikać z badania wielkości i struktury budżetu oraz kosztów obsługi jej dotychczasowego i przyszłego zadłużenia. Praktyka wskazuje przypadki utraty zdolności gmin i powiatów do zaciągania długu przy poziomie wskaźników bliskim wokół połowy wielkości dopuszczonej ustawowo. Bywa również tak, że dług mógłby przekroczyć bariery ustawowe bez zagrożenia utraty płynności finansowej.
- Ustawa o zamówieniach publicznych – przepisy prawne dotyczące zamówień publicznych powinny w sposób przejrzysty, łatwy i prosty prowadzić do poprawnej realizacji procesu zamówień publicznych. Zdaniem samorządów przepisy obecnej ustawy są zbyt sformalizowane, a jednocześnie niedopracowane. Istotnym problemem jest wybór najlepszej oferty, jako tej, która przedstawia najkorzystniejszy bilans ceny i innych kryteriów odnoszących się do przedmiotu zamówienia publicznego. W ramach procedur przetargowych często ograniczone są możliwości równoczesnego porównania ofert pod względem technicznym, estetycznym, jakościowym i finansowym. W wyniku tego dochodzi do wyboru oferenta na podstawie kryterium najniższej ceny, co skutkuje częstokroć problemami jakości i terminowości realizowanych prac.
- Niebezpieczeństwo wzrostu cen świadczonych usług – zastosowanie drogich źródeł finansowania może prowadzić do znacznego wzrostu cen świadczonych usług bytowych. Jako przykład może służyć odniesienie do ustawy o zbiorowym

zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków i wynikającego z niej sposobu obliczania ceny jednostkowej świadczenia tych usług. Obowiązek uwzględniania amortyzacji w cenie jednostkowej dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków może być przyczyną znacznego wzrostu cen – ponad poziom akceptowany społecznie. Następstwem takiej sytuacji jest konieczność subwencjonowania usług środkami budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

- Brak wydzielenia budżetu operacyjnego i kapitałowego w budżetach jednostek samorządu terytorialnego – przy istniejących rozmiarach ilościowych i jakościowych potrzeb inwestycyjnych duże znaczenie ma zapewnienie odpowiednio wysokich środków budżetowych na finansowanie zadań inwestycyjnych. Praktyka gospodarki finansowej samorządów w Polsce wykazuje często fakt wykorzystywania dochodów i przychodów o charakterze kapitałowym na cele wydatków bieżących. Wprowadzenie nowych regulacji prawnych powinno prowadzić do ich wydatkowania na cele inwestycyjne.
- Załączniki do wniosków aplikacyjnych – wśród wymaganych załączników brakuje jasno sformułowanych wymagań wykazania przez beneficjenta zdolności do współfinansowania zadań w całym okresie realizacji projektu. Wskazane byłoby jasne sformułowanie kryteriów w tym zakresie. Eliminowałoby to zagrożenia braku środków finansowych w wymaganych terminach płatności faktur.

Wniosek – przepisy prawa mogą się stać barierą pozyskiwania funduszy unijnych, hamując tempo rozwoju lokalnego i regionalnego.

Bariera własnego potencjału finansowego – możliwość wywiązania się z zapisów wyznaczonych zasadą dodatkowości polityki regionalnej UE

Prowadzone analizy gospodarki budżetowej jednostek samorządu terytorialnego wykazały w ostatnich latach zjawisko rozwarcia nożyc między kierunkami oraz tempem wzrostu dochodów i wydatków budżetowych. Gospodarka budżetowa była prowadzona z corocznym odraczaniem części płatności wydatków bieżących na kolejny rok budżetowy. Następstwo tak prowadzonej polityki uwidoczniło się w postaci wzrostu wydatków przewyższających wielkość wynikającą z poziomu dochodów. Ponadto tempo wzrostu wydatków bieżących było szybsze niż wydatków ogółem i wydatków inwestycyjnych.

W polskim samorządzie terytorialnym koniecznym warunkiem dalszej realizacji ścieżki wzrostu będzie ustalenie długookresowych korekt proporcji podziału budżetu, szczególnie planowanych wydatków operacyjnych i inwestycyjnych. Zachowanie notowanej w ostatnich kilku latach tendencji gospodarowania środkami finansowymi gminy może w krótkim okresie doprowadzić do znacznego ograniczenia inwestycji, a w skrajnym przypadku nawet do zachwiania płynności finansowej niektórych jednostek samorządu terytorialnego. Aby temu przeciwdziałać, należy zracjonalizować wydatki. W pierwszym rzędzie należy przeprowadzić analizy kosztowo-efektywnościowe w działach budżetu, które w najwyższym stopniu obciążają budżet, wprowadzając tam redukcję wydatków bieżących. Im szerszy

będzie zakres wprowadzanych przedsięwzięć racjonalizujących, tym większe będą możliwości wzrostu potencjału inwestycyjnego.

Wniosek – gospodarka budżetowa jednostek samorządu terytorialnego prowadzona jest w warunkach wzrastających wydatków bieżących, co obniża własny potencjał inwestycyjny. Utrzymanie tej tendencji może stanowić zagrożenie dla pozyskania funduszy unijnych. Konieczne są działania mające na celu racjonalizację kosztów realizowanych w ramach wydatków bieżących.

4. Zakończenie

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej otwiera nowe perspektywy na dodatkowe źródła współfinansowania inwestycji gminnych w postaci funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Środki finansowe z tych funduszy mogą się przyczynić do przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego gmin, poprawy standardu świadczenia usług społecznych, stanu środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, a w konsekwencji do wyższego poziomu życia mieszkańców oraz stworzenia lepszych warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Wykorzystanie tej szansy zależy przede wszystkim od liczby i jakości projektów inwestycyjnych zgłaszanych do współfinansowania z funduszy Unii Europejskiej. Nie są to „łatwe pieniądze” do pozyskania. Warunkiem ich uzyskania jest przygotowanie i przedstawienie rzetelnie opracowanych projektów inwestycyjnych zgodnie z procedurą obowiązującą w Unii Europejskiej.

Literatura

- [1] Głębicka K., Brewiński M., *Europejska polityka regionalna*, Wydawnictwo Elipsa, Warszawa 2003.
- [2] Owsiak S., *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, PWN, Warszawa 2004.
- [3] Pietrzyk I., *Polityka Unii Europejskiej i regiony w państwach członkowskich*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.
- [4] Rudzka-Lorentz Cz., Sierak J., *Zarządzanie finansami w gminach*, [w:] *Zarządzanie gospodarką i finansami gminy*, red. H. Sochacka-Krysiak, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2003.
- [5] Wojciechowski E., *Zarządzanie w samorządzie terytorialnym*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2003.

CONDITIONS AND BARRIERS OF FINANCING TERRITORIAL COMMUNITIES INVESTMENT PROJECTS BY EUROPEAN UNION FUNDS

Summary

Polish membership in the European Union opens new perspectives for additional co-financing sources of local and regional development. The usage of legal tenders which come from European Union Funds can contribute to acceleration of society and economy development of communities, improvement of social service standard, level of nature environment and cultural heritage. Making use of this chance depends on number and quality of investment projects declared for co financing from European Union Funds. A lot of threats which result from the need of fulfilling the European Union's supplementary rule are connected with financing investment projects. Condition for their realization is very good preparation and efficient investment realization using methods of strategic management of territorial community unit.

PODMÍNKY A BARIÉRY FINANCOVÁNÍ INVESTIČNÍCH PROJEKTŮ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY Z FONDŮ EVROPSKÉ UNIE

Anotace

Členství Polska ve strukturách Evropské unie otevírá nové perspektivy pro zdroje dodatečného spolufinancování rozvojových aktivit na místní a regionální úrovni. Realizace zadávací procedury, spojené s možností využití fondů Evropské unie, může přispět k urychlení místního sociálně-hospodářského rozvoje, zdokonalení standardu sociálních služeb, zlepšení stavu životního prostředí a úrovně kulturního dědictví. Účinné využití této příležitosti závisí na počtu a kvalitě investičních projektů deklarovaných pro cíle spolufinancování a pocházejících z evropských fondů. S otázkou financování investičních projektů je spojena řada rizik vyplývajících z nutnosti splnění stanovených unijních dodatečných pravidel. Podmínkou úspěšnosti v této oblasti je dokonalá příprava a efektivní realizace investice s využitím metod strategického řízení jednotek místních samospráv.

BEDINGTHEITEN UND BARRIEREN DER FINANZIERUNG VON INVESTITIONSPROJEKTEN DER TERRITORIALEN SELBSTVERWALTUNG MIT FONDS DER EUROPÄISCHEN UNION

Zusammenfassung

Polens Mitgliedschaft in den Strukturen der Europäischen Union öffnet neue Perspektiven für die Quellen zusätzlicher Mitfinanzierung der Entwicklungsmaßnahmen auf lokaler und regionaler Ebene. Die Realisierung der Ausschreibungsprozedur, verbunden mit der Möglichkeit die EU-Fonds zu nutzen, kann zur Beschleunigung der lokalen sozial-wirtschaftlichen Entwicklung beitragen, zur Vervollkommenung gesellschaftlicher Dienstleistungsstandarte, des Zustandes der Umwelt sowie des Niveaus des kulturellen Erbe. Die wirksame Nutzung der obigen Chance ist von der Quantität und Qualität der Investitionsprojekte abhängig, die für die Mitfinanzierungszwecke vorgesehen sind und von den EU-Fonds stammen. Eine ganze Reihe von Bedrohungen, die mit der Erfüllung bestimmter zusätzlicher Eu-Prinzipien zusammenhängen, ist mit dem Finanzierungsproblem der Investitionsprojekte verbunden. Bedingung für den Erfolg auf diesem Gebiet ist die ausgezeichnete Vorbereitung sowie die effektive Realisierung von Investitionen bei Anwendung von strategischen Führungsmethoden der Einheiten lokaler Selbstverwaltung.